

استاد شهید آیت‌الله مرتضی مطهری، سخنرانی در مرحوم آیت‌الله سید محمود طالقانی، عالم مبارزی مرحوم دکتر علی شریعتی حسینیه ارشاد که مدت‌های طولانی در زندان‌های شاه، شدیدترین شکنجه‌ها را تحمل کرد و سال‌ها در تبعید به سر برد.

زندان کمیته مشترک ضد خراب‌کاری که هم اکنون به موزه عبرت تبدیل شده است. در دوران محمدرضا پهلوی در این زندان، آویزان کردن از سقف، دستبند قبانی، آویزان کردن صلیبی، شوک الکتریکی، سوزاندن نقاط حساس بدن با فندک و شعله شمع و شلاق با کابل برقی از رایج‌ترین شکنجه‌های مأموران ساواک بود.

وضع ایران در آستانه انقلاب اسلامی

در سال ۱۳۵۶، چنین به نظر می‌رسید که حکومت پهلوی در اوج قدرت است. در آن زمان، شاه اکثر مخالفان خود را سرکوب کرده بود. آمریکا و بسیاری از کشورهای قدرتمند نیز از حکومت او پشتیبانی می‌کردند. با این حال، مردم ایران به دلیل مسائل و مشکلات مختلف فرهنگی، سیاسی و اقتصادی از شاه و سیاست‌های او ناراضی بودند:

- حکومت پهلوی به فرهنگ و ارزش‌های اسلامی توجهی نداشت و برنامه‌های رادیو و تلویزیون و سینما در جهت بی‌بندوباری و تخریب ارزش‌های اسلامی بود.

- حکومت پهلوی به بیگانگان وابسته بود و نفوذ دخالت کشورهای خارجی به ویژه آمریکا در امور ایران، بر نارضایتی مردم افزوده بود.

- استبداد و سرکوب عامل دیگری بود که خشم و نفرت ایرانیان را

علیه حکومت شاه برمی‌انگیخت. رژیم پهلوی حقوق ملت و اصول قانون اساسی مشروطه را نادیده می‌گرفت. نمایندگان مجلس شورای ملی و هیئت وزیران در برابر شاه هیچ اختیاری نداشتند و کاملاً مطیع او بودند.

- روزنامه‌ها نیز آزادی نداشتند و نمی‌توانستند از شاه و مقام‌های حکومتی انتقاد کنند. ساواک و مأموران نظامی با انواع شکنجه‌ها، مخالفان را سرکوب می‌کردند و عده زیادی از مخالفان به اعدام، زندان و تبعید محکوم شده بودند.

فعالیت

۵- پس از مطالعه متن به پرسش پاسخ دهید:

در میان اسناد به‌دست آمده از سفارت آمریکا در تهران، جزوه‌ها یا کتابچه‌هایی موجود است که توسط کارشناسان آمریکایی تهیه شده است. هدف از تهیه این جزوه‌ها آشنایی مقدماتی افرادی بود که به منظور مأموریت‌های مختلف

سیاسی، نظامی و اقتصادی از طرف دولت آمریکا به ایران می‌آمدند. در ادامه بخشی کوچکی از جزوه‌ای با عنوان «نخبگان ایران و تقسیم قدرت در ایران» را می‌خوانید که در فوریه ۱۹۷۶ (بهمن ۱۳۵۴) نگاشته شده است. نویسنده این متن شخصی به نام «ارنست. آر. اونی» می‌باشد؛ او مسئول جمع‌آوری اطلاعات درباره یونان، ترکیه و ایران در آژانس مرکزی آمریکا (C.I.A) بین سال‌های ۱۳۲۹ تا ۱۳۵۸ بوده است:

دفتر مرکزی اطلاعات جاسوسی

مدیریت جاسوسی

اداره تحقیقات سیاسی

... در طول ۱۲ سال گذشته مجلس بازیچه دست شاه بوده است و مقاصد شاه را برآورده می‌کرده است و تمام نمایندگان که با دقت به وسیله شاه انتخاب می‌شوند، حامی برنامه‌های شاه می‌باشند... انتخابات ایران تقریباً همیشه با تقلب و فریب همراه بوده است که این نوع ریاکاری حداقل تا زمانی که محمدرضا در سال ۱۹۶۰ بر ایران مسلط گشت، دارای شکل ثابتی نبوده است. در هر حوزه انتخاباتی نمایندگان از پر قدرت‌ترین افرادی که در ناحیه بودند انتخاب می‌شدند، که این می‌توانست شامل مالکین بزرگ یا فئودال‌ها و یا اینکه رؤسای قبایل و یا فرماندهان نظامی باشند. دولت و مجلس می‌توانند در محل برای برگزاری انتخابات فعالیت کنند و این دو عامل [دولت و مجلس] اغلب در انتخابات با هم درگیر بودند... فعالیت مجلس بیشتر در مورد چگونگی اجرای برنامه‌های شاه دور می‌زند [ولی] خود برنامه‌ها هرگز مورد سؤال قرار نمی‌گیرد.

(مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، اسناد لانه جاسوسی آمریکا، جلد اول، صفحات ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۵۱)

— رژیم پهلوی خود را نظام سلطنتی مشروطه قلمداد می‌کرد. با توجه به مطالب سند بالا به نظر شما میان اقدامات این رژیم و چنین ادعایی نسبتی وجود دارد؟

● حیف و میل و غارت ثروت و سرمایه‌های ملی کشور توسط خاندان پهلوی و مقام‌های حکومتی از جمله موارد دیگری بود که به گوش مردم می‌رسید و آنان را خشمگین‌تر می‌کرد. این در حالی بود که بیشتر مردم، به ویژه در روستاها و شهرهای کوچک، در فقر و محرومیت و بی‌سوادی به سر می‌بردند.

در ادامه بخشی کوچکی از جزوه‌ای با عنوان «تشریح وضع کلی ایران» را می‌خوانید که به تشریح وضعیت ایران بین سال‌های ۱۳۵۶-۱۳۴۴ (۱۹۷۷-۱۹۵۵ م) پرداخته است. نویسنده این بخش، شخصی به نام «جان استمپل» است که معاون شاخه سیاسی سفارت آمریکا در ایران در زمان مذکور است. کار او بیشتر در رابطه با «حوادث محلی و مواد مخدر» در ایران بوده و اشراف زیادی بر اوضاع اقتصادی ایران داشته است.